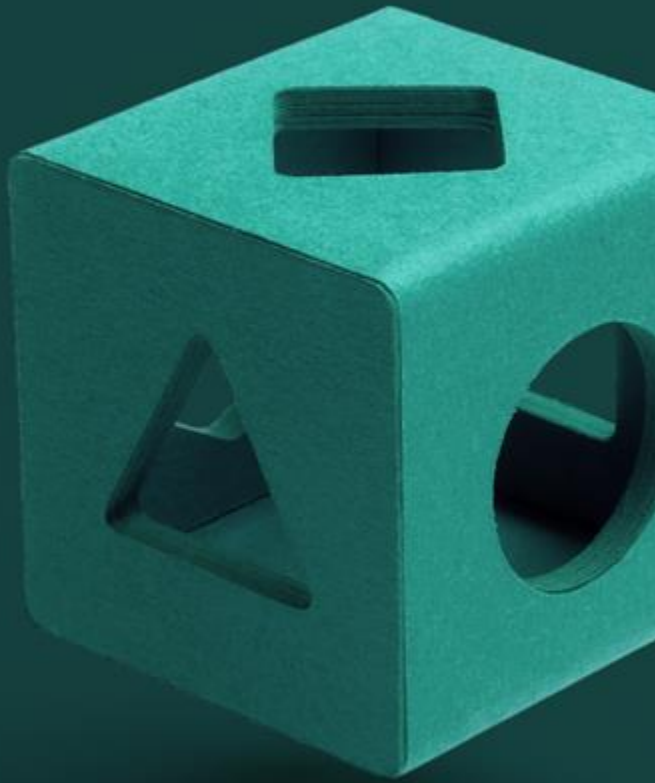

Kinderrechten & digitale inclusie in de jeugdhulp

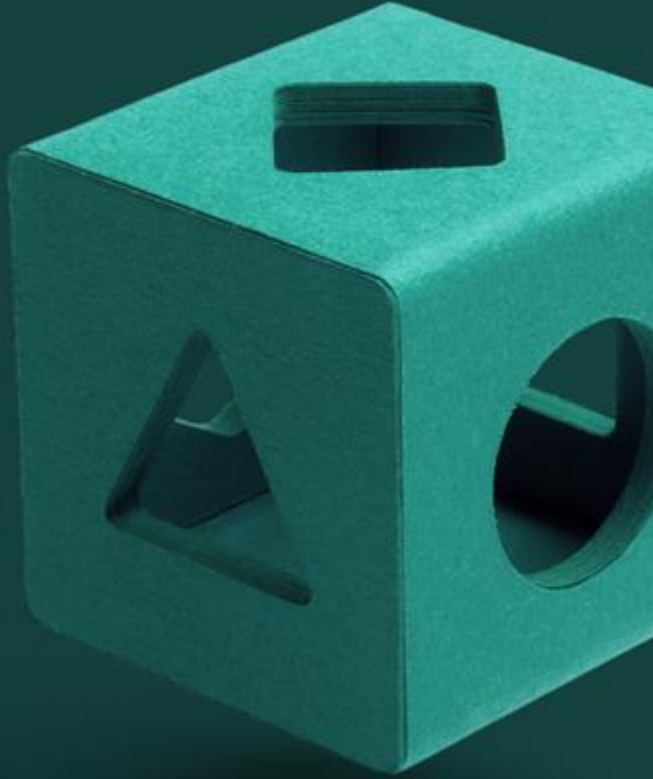
Dinsdag 29 april 2025

Doel van vandaag

Verkennen op welke manier digitale rechten van kinderen en jongeren jeugdhulporganisaties richting kunnen geven bij hun inzetten op digitale inclusie.

Agenda

DEEL 1: Digitale inclusie en digitale
kinderrechten

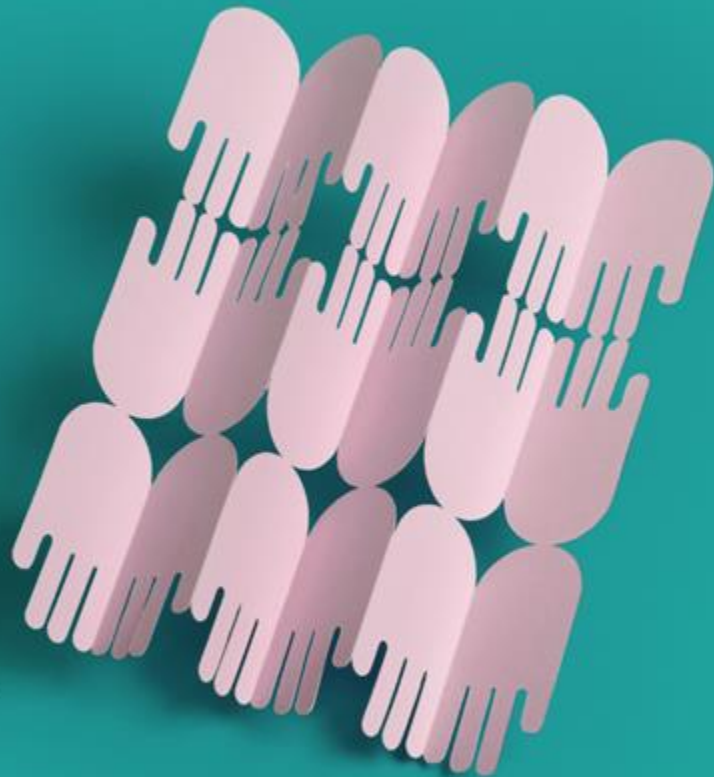
DEEL 2: in break-outs

DEEL 3: Waar gaan we morgen al mee
aan de slag?

Deel 1

Wat is digitale uitsluiting?

**40% van de
bevolking is digitaal
kwetsbaar**

Sommigen lopen meer risico

Inkomensniveau, opleidingsniveau, leeftijd, geboorteland en gezinssamenstelling zijn belangrijke factoren.

- 6% van de Belgen beschikt niet over een internetverbinding thuis, bij alleenstaanden zonder kinderen gaat het om 12%, bij huishoudens met een laag inkomen gaat het om 11%.
- 63% van de personen met een laag opleidingsniveau is digitaal kwetsbaar.
- 13% van de personen met een laag opleidingsniveau gebruikt het internet niet (tov 5% bij de Belgen).

De cijfers verbeteren een beetje t.o.v. cijfers van 2021, gelijkaardig aan de cijfers van 2019.

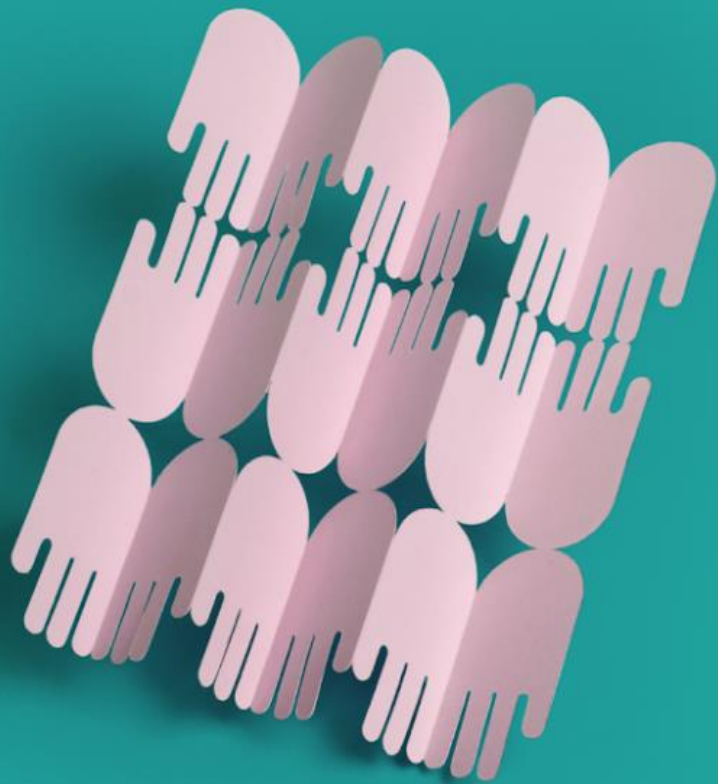

Focus op kwetsbare kinderen en jongeren

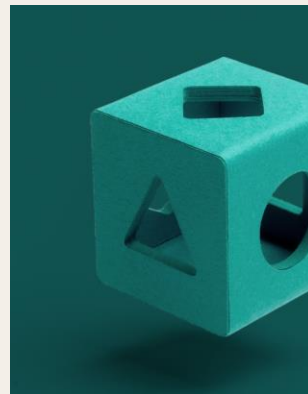
- 29% gebruikt maar één toestel of zelfs geen
- Minder tevreden over de werking van het internet thuis
- Hebben een minder divers mediagebruik

Digitale inclusie: vier voorwaarden

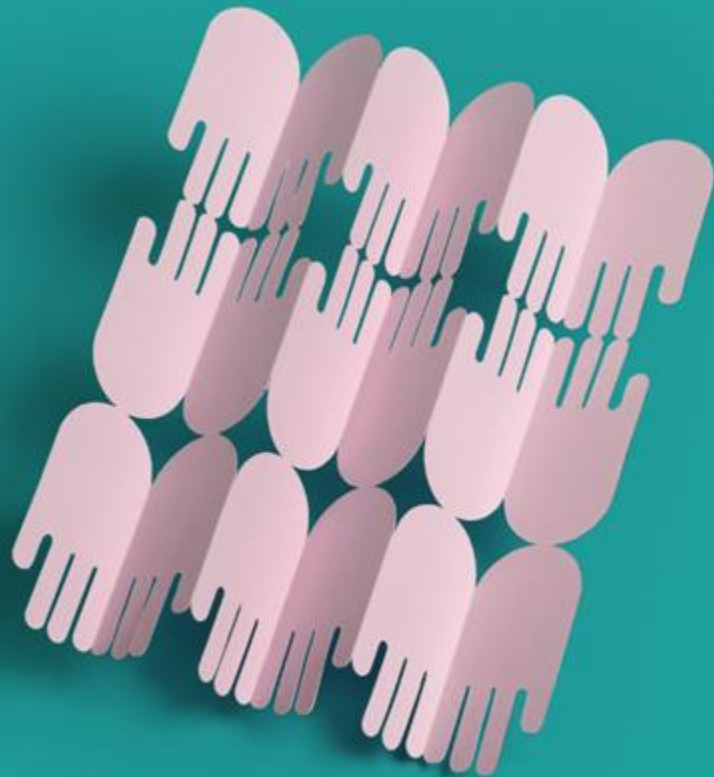

4 voorwaarden

Beleidstool digitale inclusie en mediawijsheid

voor Welzijn

Wat heb je nodig?

- De handleiding
- De bouwstenen
 - 22 bouwstenen
 - 5 categorieën: hoe (regierol) + wat (toegang, competenties, een ondersteuningsnetwerk en dienstverlening)
- Het legplan en/of de online template

Regierol

Onze organisatie kent de weerstanden die er rond het digitale bestaan bij de medewerkers.

- Heerst er in de organisatie een klimaat waarbij weerstanden rond het digitale besproken kunnen worden?
- Worden er oplossingen aangeboden wanneer weerstand rond het digitale ontstaat vanuit onduidelijkheid of gebrek aan middelen?

Regierol

Onze organisatie houdt ook buiten de voorziening vinger aan de pols rond het digitale.

- Informeert de organisatie zich over de digitale ontwikkelingen in de samenleving?
- Kent de organisatie het overheidsbeleid op vlak van het digitale?
- Wisselt de organisatie goede praktijken uit met andere organisaties?
- Legt de organisatie contacten met actoren die kunnen ondersteunen rond digitale inclusie en mediawijsheid?

Toegang

Onze organisatie kent de inzetbare hard- en software en inventariseert de huidige inzet ervan.

- Bestaat er voldoende afstemming met de ICT-partner (intern of extern) over de inzetbaarheid van hard- en software?
- Vormt toegang tot hard- en software een agendapunt in diverse overlegorganen?
- Is het up-to-date houden van de ICT-infrastructuur opgenomen in de meerjarenbegroting?

Toegang

Onze organisatie zorgt ervoor dat elke medewerker over internet, hardware en software beschikt wanneer het werk dit vereist.

- Documenteert de organisatie de werkprocessen en de daarbij nodige internet, hard- en software noden?
- Indien dit nog onvoldoende is, bestaat er dan een 'bring your own device'-beleid?
- Wordt er bij de meerjarenbegroting en meerjarenbeleidsplan rekening gehouden met de wijzigende noden op vlak van internet, hard- en software?

Competenties

Onze organisatie kent de digitale competenties van de cliënt.

- Gebruikt de organisatie een screeningstool of dergelijke om zicht te krijgen op de digitale competenties van cliënten?
- Krijgen digitale competenties een plaats in de handelingsplanning?
- Bestaat er een minimum aan digitale competenties waarnaar gestreefd wordt bij cliënten?

3

Competenties

Onze organisatie versterkt de digitale competenties van de cliënt.

- Wordt het versterken van de digitale competenties van de cliënt besproken met het netwerk?
- Wordt er structureel opleiding rond digitale competenties aangeboden (intern of extern)?
- Wordt er bij de ondersteuning van het dagelijkse leven aandacht besteed aan de versterking van de digitale competenties?

3

Ondersteuningsnetwerk

Onze organisatie gaat het gesprek over het digitale leven van de cliënt aan met de cliënt en het directe netwerk.

- Is er voldoende aandacht voor het digitale in het handelingsplan?
- Is het digitale een thema binnen groeps gesprekken?
- Geeft de organisatie duidelijk aan te werken rond het digitale bij cliënten en het directe netwerk?

3

Ondersteuningsnetwerk

Onze organisatie zorgt ervoor dat medewerkers de cliënten ondersteunen rond het digitale.

- Blijkt het uit diverse feiten dat de organisatie verwacht van de medewerkers cliënten rond het digitale te ondersteunen?
- Is mediawijs opvoeden en ondersteunen een kwaliteitskenmerk van de organisatie?
- Gaan medewerkers met de context het gesprek aan rond het digitale?

3

Dienstverlening

We zorgen ervoor dat onze cliënten hun stem kunnen laten horen in de digitalisering van het aanbod.

- Worden vertegenwoordigers van de cliënten betrokken bij het ontwerp van het digitaal aanbod?
- Wordt het digitaal aanbod eerst getest vooraleer het breed uitgerold wordt?
- Schaalt de organisatie het digitaal aanbod van bepaalde cliënten op naar de organisatie?

Dienstverlening

We wegen voor elke cliënt af of een eigen digitaal aanbod past en een meerwaarde heeft.

- Blijft het mogelijk dat een cliënt meer of minder gebruik maakt van het digitaal aanbod afhankelijk van de individuele wensen, competenties en mediawijsheid?
- Daagt de organisatie elke cliënt uit digitaal actief te zijn op diens niveau?

Toegang

Onze organisatie zorgt ervoor dat elke medewerker over internet, hardware en software beschikt wanneer het werk dit vereist.

- Documenteert de organisatie de werkprocessen en de daarbij nodige internet, hard- en software noden?
- Indien dit nog onvoldoende is, bestaat er dan een 'bring your own device'-beleid?
- Wordt er bij de meerjarenbegroting en meerjarenbeleidsplan rekening gehouden met de wijzigende noden op vlak van internet, hard- en software?

Bespreek voor elke bouwsteen volgende zes beleidsvragen:

- Waar staat de voorziening vandaag met deze bouwsteen (inhoud)?
- Waarom kiezen we voor deze bouwsteen (motivatie)?
- Welke acties moet de voorziening ondernemen om de bouwsteen te concretiseren (acties)? Denk hierbij aan acties op verschillende niveaus: zoals wat dient het management te doen, wat kunnen de begeleiders doen, welke rol kunnen ondersteunende diensten opnemen...
- Wanneer willen we dit bereiken (tijdspanne)?
- Wie stellen we hiervoor aan (verantwoordelijke)?
- Voor wie geldt deze bouwsteen (doelgroep)?

Dit doen we al

Dit willen we doen
op korte termijn

Dit willen we doen
op lange termijn

Digitale inclusie: is iedereen mee?

https://mediawijs.qualifioaap.com/quiz/1250797_2637/Beleidstool_welzijnsvoorzieningen.html

Beleidstool digitale inclusie en mediawijsheid in welzijnsvoorzieningen

Klik op een thema om inspiratie te ontdekken!

Toegang

Competenties

Ondersteunings
netwerk

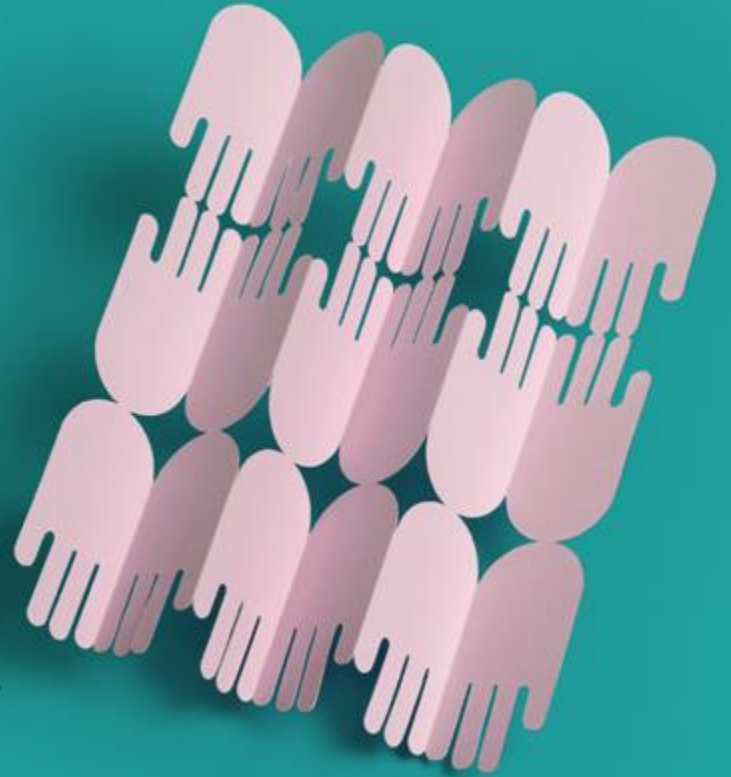
Dienstverlening

Regierol

Kinderrechten in een digitale wereld

Internet $\neq$ *mensenrecht*
(maar faciliteert)

Protectie

Kansrijk
Opgroeien

Beheersbaarheid in
dagdagelijkse werking
leefgroep

Recht op bescherming &
veiligheid (IT beheersing)

Recht op privacy (IT
beheersing)

Recht op participatie

Recht op informatie

Recht op onderwijs

Recht op vrije tijd

VLAAMS JEUGD- EN KINDERRECHTEN BELEIDSPAN

2020-2024

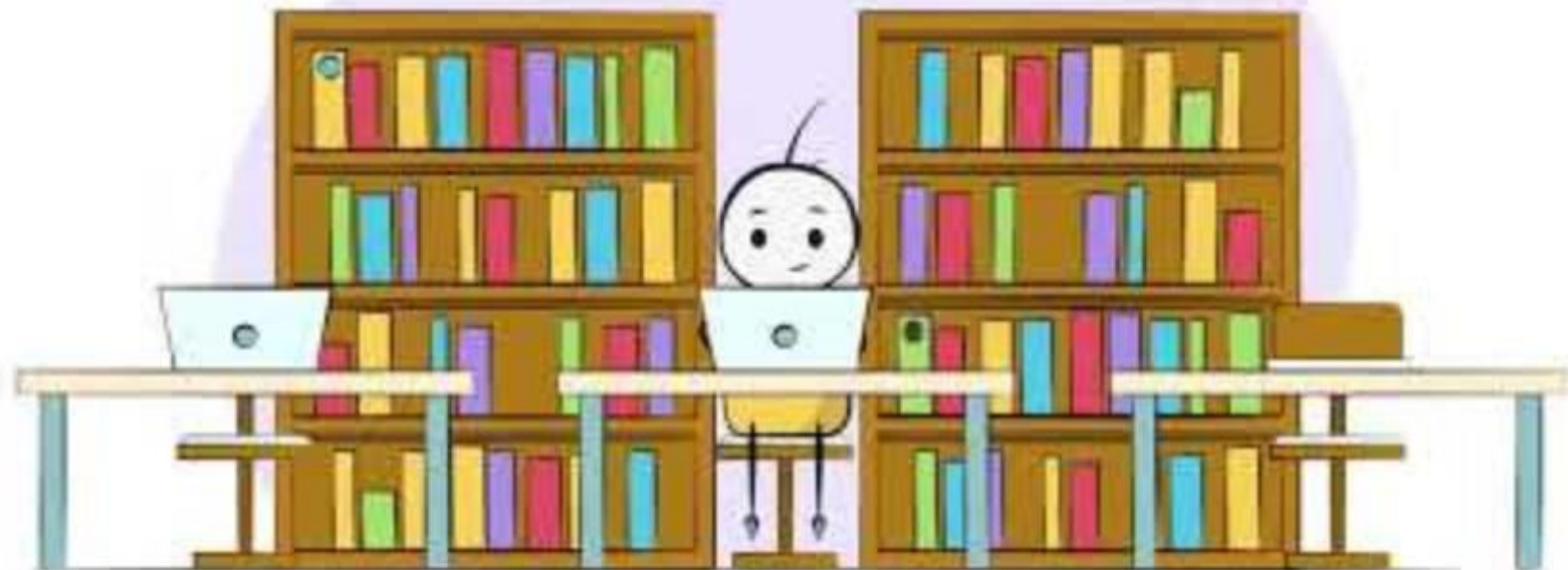
Prioriteit 5.	Mediawijsheid	67
A.	Duiding	67
B.	Operationalisering van de prioriteit in concrete doelstellingen en acties	70
TD 5.1.	De Vlaamse overheid versterkt de competenties van kinderen en jongeren binnen een gemediatiseerde samenleving en heeft hierbij oog voor de belangrijke rol die opvoedingsverantwoordelijken en begeleiders spelen	70
OD 5.1.1.	<i>We stimuleren en ontwikkelen kennis, vaardigheden en attitudes via informatie, opleiding, begeleiding en ondersteuning</i>	71
OD 5.1.2.	<i>We versterken kinderen en jongeren in hun competenties als ontvanger, gebruiker en makers van geprinte, audiovisuele en digitale media</i>	73
TD 5.2.	De Vlaamse overheid zet zich in voor een meer inclusief mediawijsbeleid via weerbaarheidsopbouw	74
OD 5.2.1.	<i>We bekampen online mechanismen die de fysieke, psychische en/of seksuele integriteit van kinderen en jongeren aantasten</i>	75
OD 5.2.2.	<i>We zetten in op kennisopbouw bij kinderen en jongeren over hun rechten zodat zij sterker staan in het beschermen van hun integriteit</i>	77

Vanuit Opgroeien vertrekken we vanuit de Visie: “Basisrecht op internet voor jongeren”. We streven naar een maximale toegang voor jongeren binnen alle jeugdhulpsettings.

Beperkingen van het gebruik van internet zijn mogelijk op

- 1. individuele basis maar moeten gemotiveerd worden aan de jongere en zijn ouders.*
- 2. Het is aangewezen dat de algemene contouren van zo een “beperkingsbeleid” deel uitmaken van het door de voorziening uitgewerkte internetbeleid, naast de algemene contouren.*

TOEGANG TOT DE DIGITALE WERELD

Heb je thuis bijvoorbeeld
geen computer, dan moet

Deel 2 – de opzet

1. Kies in groep een kinderrecht waar jullie het specifiek over willen hebben
2. Verzamel de uitdagingen die jullie daar rond hebben (eerst individueel, dan in groep)
3. Bij welke categorie van bouwstenen kunnen antwoorden gezocht worden? (eerst individueel, dan in groep)
4. Wat kan de organisatie er rond doen?
5. *Is daarbij een rol weggelegd voor Mediawijs of een hogeschool?*

Deel 2 – Break out

Kinderrechten in de digitale wereld

1. Toegang tot de digitale wereld
2. Toegang tot informatie
3. Recht op privacy
4. Recht op je eigen mening
5. Recht op een online identiteit
6. Godsdienst en cultuur
7. Recht om online samen te komen
8. Recht op een goede gezondheid
9. Onderwijs
10. Recht op spel en ontspanning
11. Bescherming tegen geweld
12. Bescherming tegen economische uitbuiting

Toegang tot de digitale wereld

Individuele reflectie

- Welke uitdaging rond dit kinderrecht kwam je reeds zelf tegen in je organisatie? Waar struikel je over?
 - Waar botsen kinderen, jongeren of gezinnen in jullie organisatie op als het gaat over toegang tot de digitale wereld (hardware, software, internet)?
 - Zijn er ongelijkheden in toegang tussen cliënten?
 - ...

Plenaire terugkoppeling

Individuele reflectie

- Welke (categorieën van de) digitale-inclusiebouwstenen kunnen helpen om een antwoord te formuleren?
- Bedenk wat je als organisatie hierrond kan doen.

Plenaire terugkoppeling

- Zie je een rol voor Mediawijs of een hogeschool?

Toegang tot informatie

Individuele reflectie:

- Welke uitdaging rond dit kinderrecht kwam je reeds zelf tegen in je organisatie? Waar struikel je over?
 - Hebben kinderen voldoende toegang tot juiste en begrijpbare informatie?
 - Zijn er risico's op verkeerde of schadelijke informatie?
 - Hoe gaat je organisatie om met mediawijsheid?
 - ...

Plenaire terugkoppeling

Individuele reflectie

- Welke (categorieën van de) digitale-inclusiebouwstenen kunnen helpen om een antwoord te formuleren?
- Bedenk wat je als organisatie hierrond kan doen.

Plenaire terugkoppeling

- Zie je een rol voor Mediawijs of een hogeschool?

Recht op privacy

Individuele reflectie:

- Welke uitdaging rond dit kinderrecht kwam je reeds zelf tegen in je organisatie? Waar struikel je over?
 - Zijn er reeds spanningen geweest rond privacy? (bijv. online foto, gegevensdeling ...)
 - Hoe waakt de organisatie over de privacy van cliënten?
 - Hoe leer je de cliënten hun digitale privacy te beschermen?
 - ...

Plenaire terugkoppeling

Individuele reflectie

- Welke (categorieën van de) digitale-inclusiebouwstenen kunnen helpen om een antwoord te formuleren?
- Bedenk wat je als organisatie hierrond kan doen.

Plenaire terugkoppeling

- Zie je een rol voor Mediawijs of een hogeschool?

Recht op je eigen mening

Individuele reflectie:

- Welke uitdaging rond dit kinderrecht kwam je reeds zelf tegen in je organisatie? Waar struikel je over?
 - Mogen de cliënten online kritisch zijn over de hulpverlening? Hoe wordt hierop gereageerd?
 - Hoe wordt gestimuleerd dat kinderen ook digitaal hun mening kunnen uiten?
 - Hoe ga je om met online pesten?
 - Is hier een spanning met recht op privacy?
 - ...

Plenaire terugkoppeling

Individuele reflectie

- Welke (categorieën van de) digitale-inclusiebouwstenen kunnen helpen om een antwoord te formuleren?
- Bedenk wat je als organisatie hierrond kan doen.

Plenaire terugkoppeling

- Zie je een rol voor Mediawijs of een hogeschool?

Recht op een online identiteit

Individuele reflectie:

- Welke uitdaging rond dit kinderrecht kwam je reeds zelf tegen in je organisatie? Waar struikel je over?
 - Krijgen kinderen de kans zichzelf online te tonen? Nieuwe dingen te ontdekken?
 - Is hier een spanning met de bescherming tegen geweld?
 - Wordt hierover gesproken in de organisatie?
 - ...

Plenaire terugkoppeling

Individuele reflectie

- Welke (categorieën van de) digitale-inclusiebouwstenen kunnen helpen om een antwoord te formuleren?
- Bedenk wat je als organisatie hierrond kan doen.

Plenaire terugkoppeling

- Zie je een rol voor Mediawijs of een hogeschool?

Godsdienst en cultuur

Individuele reflectie:

- Welke uitdaging rond dit kinderrecht kwam je reeds zelf tegen in je organisatie? Waar struikel je over?
 - Krijgen kinderen de kans online deel te nemen aan godsdienst en cultuur?
 - ...

Plenaire terugkoppeling

Individuele reflectie

- Welke (categorieën van de) digitale-inclusiebouwstenen kunnen helpen om een antwoord te formuleren?
- Bedenk wat je als organisatie hier rond kan doen.

Plenaire terugkoppeling

- Zie je een rol voor Mediawijs of een hogeschool?

Recht om online samen te komen

Individuele reflectie:

- Welke uitdaging rond dit kinderrecht kwam je reeds zelf tegen in je organisatie? Waar struikel je over?
 - Hoe ga je om met sociale platformen?
 - Hoe bouwen kinderen digitaal sociaal contact op?
 - Hoe kan je hen beschermen tegen risico's?
 - Hoe ga je ermee om wanneer sommigen uitgesloten worden van deze samenkomsten?
 - ...

Plenaire terugkoppeling

Individuele reflectie

- Welke (categorieën van de) digitale-inclusiebouwstenen kunnen helpen om een antwoord te formuleren?
- Bedenk wat je als organisatie hierrond kan doen.

Plenaire terugkoppeling

- Zie je een rol voor Mediawijs of een hogeschool?

Recht op een goede gezondheid

Individuele reflectie:

- Welke uitdaging rond dit kinderrecht kwam je reeds zelf tegen in je organisatie? Waar struikel je over?
 - Hoe ga je om met schadelijke informatie online? (bijv. foutieve gezondheidstips)
 - Heb je zicht op platformen die wel ondersteunend zijn voor de fysieke en mentale gezondheid? Integreer je deze in je werking?
 - Hoe ga je om met cliënten die zich slecht voelen over wat ze online tegen komen?
 - Hoe wordt schermtijd opgevolgd? Hoe worden online verslavingen bespreekbaar gemaakt?
 - ...

Plenaire terugkoppeling

Individuele reflectie

- Welke (categorieën van de) digitale-inclusiebouwstenen kunnen helpen om een antwoord te formuleren?
- Bedenk wat je als organisatie hierrond kan doen.

Plenaire terugkoppeling

- Zie je een rol voor Mediawijs of een hogeschool?

Onderwijs

Individuele reflectie:

- Welke uitdaging rond dit kinderrecht kwam je reeds zelf tegen in je organisatie? Waar struikel je over?
 - Worden kinderen ondersteund in hun kennisopbouw over het digitale?
 - ...

Plenaire terugkoppeling

Individuele reflectie

- Welke (categorieën van de) digitale-inclusiebouwstenen kunnen helpen om een antwoord te formuleren?
- Bedenk wat je als organisatie hierrond kan doen.

Plenaire terugkoppeling

- Zie je een rol voor Mediawijs of een hogeschool?

Recht op spel en ontspanning

Individuele reflectie:

- Welke uitdaging rond dit kinderrecht kwam je reeds zelf tegen in je organisatie? Waar struikel je over?
 - Hoe beleven kinderen digitale ontspanning?
 - Worden apps of games besproken? Hoe ga je om met advertenties?
 - Wat als ouders of begeleiders hier argwanend tegenover staan? Hoe bespreek je schermtijd?
 - ...

Plenaire terugkoppeling

Individuele reflectie

- Welke (categorieën van de) digitale-inclusiebouwstenen kunnen helpen om een antwoord te formuleren?
- Bedenk wat je als organisatie hierrond kan doen.

Plenaire terugkoppeling

- Zie je een rol voor Mediawijs of een hogeschool?

Bescherming tegen geweld

Individuele reflectie:

- Welke uitdaging rond dit kinderrecht kwam je reeds zelf tegen in je organisatie? Waar struikel je over?
 - Wat gebeurt er bij online pesten of grooming?
 - Kunnen kinderen signaleren wanneer ze online geweld tegen komen?
 - ...

Plenaire terugkoppeling

Individuele reflectie

- Welke (categorieën van de) digitale-inclusiebouwstenen kunnen helpen om een antwoord te formuleren?
- Bedenk wat je als organisatie hier rond kan doen.

Plenaire terugkoppeling

- Zie je een rol voor Mediawijs of een hogeschool?

Bescherming tegen economische uitbuiting

Individuele reflectie:

- Welke uitdaging rond dit kinderrecht kwam je reeds zelf tegen in je organisatie? Waar struikel je over?
 - Hoe worden cliënten online verleid tot aankopen?
 - Hoe vatbaar zijn ze voor reclame, aanbevelingen van influencers, ...? Hoe ga je hiermee om?
 - Wat weten kinderen over geld en online gevaren?
 - ...

Plenaire terugkoppeling

Individuele reflectie

- Welke (categorieën van de) digitale-inclusiebouwstenen kunnen helpen om een antwoord te formuleren?
- Bedenk wat je als organisatie hierrond kan doen.

Plenaire terugkoppeling

- Zie je een rol voor Mediawijs of een hogeschool?

Deel 3 – plenaire afsluiting

Voor de agenda

Medianest studiedag: maandag 19 mei

Interesse in innovatielab Ga aan de slag met sociale en digitale media in jouw leefgroep met de Challenge-week! <https://airtable.com/app7bwEAUXW9OgCkl/shrrc6nyCwzMjTpyQ>

Van dinsdag 7 tot en met vrijdag 17 oktober 2025 gaat de **Digitale Week** door.

Wij schrijven een boek. Help je mee? Contacteer liesbet.vandenborre@imec.be.

Bedankt,
en tot binnenkort

